Р Е Ш Е Н И Е
№ 46072

гр. София, 23.11.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, **Второ отделение 82 състав,** в публично заседание на 26.10.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вената Кабурова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **10284** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК.

Образувано е във връзка с подадена жалба от Министъра на здравеопазването чрез юрк. Л. срещу решение № 211/03.07.2026 г. на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) в частта, в която се установява, че с неосигуряване на пълно или частично заплащане на медицински изделия – коригиращи корсети във връзка с лечението на нуждаещите се деца с диагноза „сколиоза“ от страна на министъра на здравеопазването е допуснато нарушение на чл. 10 и чл. 11 от Закона за защита от дискриминация.

В жалбата се излагат твърдения за незаконосъобразност на оспореното решение поради неправилно приложение на материалния закон и съществени нарушения на административнопроизводствените правила. Твърди се, че КЗД не е посочила, кое конкретно нормативно задължение на министъра на здравеопазването е било нарушено, което обстоятелство, за да се приеме, че е налице противоправно бездействие, свързващо се с предприемане на мерки за предотвратяване и преустановяване на дискриминация. Посочва се, че не е обсъден аргументът, че има възможност за лицата под 18 г., нуждаещи се от медицински изделия, които не могат да бъдат осигурени в Република България или които не се финансират от НЗОК в рамките на лечение, да получат такива по реда на Наредба № 2/2019 г. за медицинските и други услуги по чл. 82, ал. 1а и ал. 3 от Закона за здравето и за реда и условията за тяхното одобряване, ползване и заплащане. Твърди се, че не е отчетено наличното вече решение № РД-НС-04-00-43/29.04.2026 г. на Надзорния съвет на НЗОК, с което вече в списъка на медицинските изделия, които подлежат на заплащане, са включени и коригиращите корсети за лечение на „сколиоза“. Акценитра се върху недостатъчната индивидуализация на твърдяното

дискриминационно нарушение и общо позоваване на нормативната уредба.
Ответникът – Комисия за защита от дискриминация се представлява от юрк. М., която оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена.
Заинтересованата страна – НЗОК в писмено становище по делото чрез юрк. Я. се присъединява към изложеното в жалбата и моли съда да отмени оспореното решение.
Заинтересованата страна - Н. А., счита решението на КЗД за правилно и законосъобразно.
Съдът, като разгледа становищата и възраженията на страните по делото, приложената административна преписка и събраните по делото доказателства, намери за установена следната фактическа обстановка:
Административното производство е започнало по повод изготвен доклад за самосезиране вх. № 12-11-1581/17.07.2025 г. от Н. А. – член на КЗД във връзка с изнесена в медиите информация за това, че НЗОК не поема разходите за изработване на корсети за коригиране на гръбначни изкривявания на деца, в това число сколиоза. С разпореждане № 1609/03.10.2025 година е образувана преписка № 373/2025 година по описа на Комисия за защита от дискриминация.
В хода на извършеното проучване по чл. 55-59 от ЗЗДискр. постъпили становища от министъра на здравеопазването и НЗОК, като въз основа на тях било установено следното:
В Наредба № 7/2021 г. за условията и реда за съставяне на списък на медицинските изделия по чл. 30а от Закона за медицинските изделия и за определяне на стойността, до която те се заплащат (обн. в ДВ бр. 28/2021 г.) – „Наредбата“- са регламентирани условията и редът за съставяне и поддържане на списък на медицинските изделия, които могат да бъдат заплащани със средства от бюджета на НЗОК. Съгласно изискванията на Наредбата НЗОК ежегодно провежда процедура за определяне на стойността на заплащане на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия, предназначени за хора с увреждания, а процедурата се извършва на основата на спецификация, утвърдена от Надзорния съвет на НЗОК. Спецификацията на свой ред се изготвя от комисия от експерти, създадена със заповед на управителя на НЗОК. Със заповед № РД-18-9/23.01.2025 г. на управителя на НЗОК била създадена комисия за изготвяне на проект на спецификация, като в нейния състав взел участие и външен за НЗОК експерт – майка на дете с увреждания, която заявила за включване като нова група помощни средства в проекта на спецификацията „ортеза за гръбначен стълб – корсети по индивидуална поръчка“. Съгласно разпоредбите на чл. 56, ал. 5в от Наредбата (след изм. чл. 56, ал. 8) НЗОК изискала становище от експертния съвет по медицинската специалност „Ортопедия и травматология“ към Министерство на здравеопазването относно медицинските условия за предписване от Лекарските консултативни комисии (ЛКК) на заявената нова група помощни средства. Т. становище не постъпило, въпреки изпратените напомнителни писма. С писмо изх. № 04-04-88/27.03.2025 г. НЗОК информирала министъра на здравеопазването, министъра на труда и социалната политика, председателя на Националния съвет за хората с увреждания към МС и главния координатор на експертния съвет по „Ортопедия и травматология“, че в НЗОК не е постъпило необходимото експертно становище и ще е невъзможно утвърждаването на медицински условия за предписване от ЛКК на корсети за сколиоза. На последното проведено заседание на комисията на 11.04.2025 г. поради липсата на експертно становище било взето решение корсетите за сколиоза да не бъдат включени в проекта на спецификация за 2025 г., която била утвърдена с решение на НС на НЗОК № РД-НС-04-59/15.07.2025 г.
С оспорената част от решение № 211/03.07.2026 г. КЗД установила, че с неосигуряване на пълно или частично заплащане на медицински изделия – коригиращи корсети във връзка с лечението на нуждаещите се деца с диагноза „сколиоза“ от страна на министъра на здравеопазването е допуснато нарушение на чл. 10 и чл. 11 от Закона за защита от дискриминация.

За да постанови този резултат КЗД приела в мотивите на решението, че еднаквото третиране на уязвимите социални групи (в случая деца с диагноза „сколиоза“) с останалите членове на обществото, респ. неприлагането на мерки с цел изрявняването на възможностите за участие в обществения живот на тези групи, е форма на неоправдано неравно третиране, т. е форма на дискриминация. От гледна точка на задължението на държавата да гарантира упражняването на основните права на човека без дискриминация, прилагането на недостатъчни по своята същност позитивни мерки, още повече спрямо деца, страдащи от конкретно заболяване, представлява неизпълнение на задълженията на държавните органи по чл. 10 и чл. 11 от ЗЗДискр. Посочено е, че с оглед разпоредбата на чл. 25, ал. 1 от Закона за администрацията, предвид установената фактическа обстановка, министърът на здравеопазването не е предприел активни действия, изразяващи се в изискване на становище от експертния съвет по „Ортопедия и травматология“, като това му бездействие не представлява просто процедурен пропуск, а съставлява нарушение на визираните задължения по чл. 10 и чл. 11 от ЗЗДискр. – да осигури закрила на децата като особено уязвима социална група. Акцентирано е и върху обстоятелството за наличие на предходно решение на АССГ по подобен казус (спрямо пълнолетно лице, страдащо от „сколиоза“), оставено в сила с решение № 5633/15.04.2019 г. на Върховния административен съд, с което съдът е потвърдил установеното от страна на КЗД нарушение на чл. 10 и чл. 11 от ЗЗДискр. от министъра на здравеопазването и НЗОК. Поради това продължаващото непредприемане на ефективни мерки за осигуряване на индивидуални коригиращи корсети за деца със сколиоза е прието за недопустимо засягане на правото на децата на равен достъп до здравни грижи и до поддържане на фактическо неравенство, основано на признака „увреждане“, все нарушения на чл. 10 и 11 от ЗЗДискр.

При така установените факти, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е допустима, като подадена от лице, имащо правен интерес от оспорване на акта, в предвидения от закона 14-дневен срок за обжалване и е насочена срещу годен за оспорване административен акт.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна поради следните съображения:

Оспореното решение е издадено от компетентен орган, в кръга на неговите правомощия, при спазване на установената от закона писмена форма, съдържа предписаните в чл. 66 от ЗЗДискр. реквизити, като не са извършени съществени нарушения на административнопроизводствените правила. Посочен е издателят на решението, жалбоподателят, оплакванията му, извършените действия по проучването, становищата на ответните страни в производството, какво е установил органа от фактическа и правна страна и в крайна сметка - какво е решението му по същество на казуса. Изложени са фактическите и правни основания за издаването му. Спазени са специалните административнопроизводствени правила, установени в чл. 50 – чл. 70 от ЗЗДискр.

Оспореното решение е издадено в съответствие с приложимите материални норми по следните съображения:

Безспорно установено по делото е, че в спецификация за 2025 г., в която се включват медицинските изделия и помощни средства, стойността на които се заплаща напълно или частично от НЗОК, утвърдена с решение на НС на НЗОК № РД-НС-04-59/15.07.2025 г., не фигурира „ортеза за гръбначен стълб – корсети по индивидуална поръчка“, необходими за лечение на деца, диагностицирани със заболяването „сколиоза“. Обстоятелството, посочено от жалбоподателя, че с решение № РД-НС-04-00-43/29.04.2026 г. на НС на НЗОК тези изделия вече са включени в спецификацията и ще бъдат изплащани от НЗОК през 2027 г., не се отразява на периода, за който КЗД се е самосезирала, още повече, че такива помощни средства не са били предвидени до този момент и в предходни спецификации, като първата утвърдена такава е била

през 2021 г.
С императивната норма на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който РБългария е страна. Забраната за дискриминация действа спрямо всички при упражняването и защитата на предвидените в Конституцията и законите на Република България права и свободи, като законът задължава държавните и обществените органи и органите на местното самоуправление при изработване на проекти на нормативни актове, както и при тяхното прилагане да се съобразяват с целта за недопускане на пряка или непряка дискриминация на основата на защитените признаци (чл. 6 ЗЗДискр.).
С разпоредбите на чл. 10 и чл. 11 ЗЗДискр. е въведено задължение за държавните органи и органите на местното самоуправление при осъществяване на правомощията си да предприемат всички възможни и необходими мерки за постигане целите на закона, както и да предприемат мерки по смисъла на чл. 7, ал. 1, т. 13 и т. 14: в областта на образованието и обучението за осигуряване на балансирано участие на жените и мъжете и/или специални мерки в полза на лица или групи лица в неравностойно положение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 с цел изравняване на възможностите им, доколкото и докато тези мерки са необходими.
Съдът приема, че последиците от заболяването "сколиоза" (изкривяване на гръбначния стълб) върху физическите способности на децата възпрепятстват пълноценното и ефективното им участие в обществения и социален живот равноправно с останалите членове на обществото, поради което тези лица са носители на признака "увреждане". Правилно административният орган е приел, че бездействието (отказът) на публичната власт, в лицето на министъра на здравеопазването, да предприеме всички възможни и необходими мерки за изравняване на възможностите на децата, страдащи от „сколиоза“, изразено в неосигуряване на пълно или частично заплащане на медицинските изделия „коригиращи корсети“, представлява дискриминация по признак "увреждане". Правото на здравно осигуряване е изрично гарантирано като основно право в чл. 52, ал. 1 от Конституцията на РБългария. Съгласно конституционната разпоредба правото на здравно осигуряване гарантира на гражданите право на достъпна медицинска помощ и на безплатно медицинско обслужване при условия и ред, установени в закон. Правото на здравни грижи (на медицинско обслужване) е изрично прокламирано като основно човешко право във Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 25, § 1), в Международния пакт за икономически, политически и културни права (чл. 12), в Конвенцията за правата на детето (чл. 24), по които България е страна и които са част от вътрешното право при условията на чл. 5, ал. 4 от Конституцията. Основното човешко право на здравеопазване означава право на всеки на достъп до най-високия достижим стандарт на здравеопазване, тъй като опазването на здравето на гражданите е национален приоритет и се гарантира от държавата чрез прилагане на принципите на равнопоставеност и осигуряване на достъпна и качествена здравна помощ – чл. 2, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за здравето (ЗЗ). Принципът на равнопоставеност гарантира възможност за ползване на здравни грижи от всички граждани на справедлива основа. Принципът на достъпност гарантира наличността и възможността за използване на здравната помощ там и тогава, където и когато е необходима. Принципът на качествена здравна помощ гарантира на нуждаещите се здравна помощ, която е медицински най-подходящата и с качество, съответно на установените стандарти при това предоставена своевременно и по най-щадящия за гражданина начин.

Правото на здравни грижи е гарантирано от Конституцията и от законите на страната право на гражданите, поради което попада в обхвата на забраната на чл. 6, ал. 1 ЗЗДискр. Към изложеното досежно правото на здраве и здравни грижи на гражданите следва да се добави, че хората с увреждания се ползват със засилената защита на държавата, включително и и по отношение на правото им на здравни грижи. Съгласно чл. 51, ал. 2 Конституцията "лицата с физически и психически увреждания се намират под особената закрила на държавата и обществото", а чл. 2, т. 5 ЗЗ извежда "особена(та) здравна закрила на лицата с физически увреждания и психически разстройства" като принцип при осъществяване на дейностите по опазване на здравето на гражданите. Правото на здравни грижи по отношение на хората с увреждания има свое допълнително, специфично съдържание, установено с цел да насърчи, защити и гарантира пълноценното и равноправно упражняване на правото им на здраве и здравни услуги и да способства за зачитане на вътрешно присъщото им човешко достойнство.
Министърът на здравеопазването, в качеството му на централен едноличен орган на изпълнителната власт ръководи, координира и контролира осъществяването на държавната политика в областта на здравеопазването и следователно в негова тежест и задължение е да предприеме всички необходими и достатъчни мерки в полза на лица или групи лица в неравностойно положение с цел изравняване на възможностите им. Министърът на здравеопазването разполага със законодателна инициатива по издаване на нормативни актове и със собствена компетентност да издава подзаконови нормативни актове и съгласно изричната норма на чл. 15, ал. 1 ЗЗО има правомощия при одобряване на бюджета на НЗОК, но не е предприел никакви действия с цел да се осигурят равни възможностите на лицата с увреждания да получават своевременно жизненонеобходимите им медицински изделия, като се предвиди тяхното заплащане от бюджета на НЗОК. Не се приема възражението на жалбоподателя, че КЗД е следвало да посочи конкретно нормативно задължение, което министърът на здравеопазването не е изпълнил. В оспореното решение е посочено, че съобразно чл. 56, ал. 5в от Наредбата НЗОК е изискала становище от експертния съвет по медицинската специалност „Ортопедия и травматология“ към Министерство на здравеопазването. Организацията и ръководството на този експертен съвет са от компетентността именно на министъра на здравеопазването, в чиито правомощия и съобразно чл. 25, ал. 1 от ЗА е било да следи за своевременното изпълнение на техните задачи. Като се съобразят събраните по делото доказателства и уредените в нормативните актове функции на министъра на здравеопазването, съответно липсата на каквито и да е действия от негова страна, то се налага извод за проявено от същия бездействие по изпълнение на законово вменени му задължения в качеството му на орган, който ръководи националната система по здравеопазване.
По изложените доводи съдът приема, че решение № 211/03.07.2026 г. на КЗД в оспорената му част е законосъобразен административен акт и като такъв не подлежи на отмяна.
При този изход на спора и на основание чл. 143, ал. 3 АПК на ответника се дължат разноски. Съгласно приложимата норма на чл. 78, ал. 8 от ГПК в полза на юридически лица или еднолични търговци се присъжда и възнаграждение в размер, определен от съда, ако те са били защитавани от юрисконсулт. В настоящия случай ответникът е бил представляван от юрисконсулт, като съдът в съответствие с фактическата и правна сложност на делото и на основание чл. 37, ал. 1 от Закона за правната помощ във вр. с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, определя размер на възнаграждението – 100 евро.
Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Министъра на здравеопазването чрез юрк. Л. срещу решение № 211/03.07.2026 г. на Комисията за защита от дискриминация **в частта**, в която се установява, че с неосигуряване на пълно или частично заплащане на медицински изделия – коригиращи корсети във връзка с лечението на нуждаещите се деца с диагноза „сколиоза“ от страна на министъра на здравеопазването е допуснато нарушение на чл. 10 и чл. 11 от Закона за защита от дискриминация.

ОСЪЖДА Министерство на здравеопазването да заплати на Комисията за защита от дискриминация сумата в размер на 100 евро, разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.

Препис от решението да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: